

Ko ilnato boš jéčo strl,
 Ne bom umrl!
 No duhu poženó peróti,
 Ki jih iz dóla solz in zmot
 Razvije na skrivnostno pot, —
 Kam? Tébi hitel bom naproti,
 Da énkrate Tvoj obraz bi zrl,
 Da zrl bi solnčnojasno lice,
 Obraz ljubezni in resnice! . . .
 To prst pa prsti izroché . . .

(Simon Gregorčič.)

Pomisliti moramo dalje, da se darovi naše duše neskončno dovršujejo, kar po tem takem ne preneha, ko človek umre. Ali naj bi premodri Stvarnik kaj ustvaril, kar svoje popolnosti nij moglo doseči? In kako bi si mogli tolmačiti hrepenenje po stalnej sreči; kako bi si razložili naravne pravice in nádeje na plačilo in kazni, da nij družega življenja, ki te pravice, te nádeje uresniči? . . .

Ne, duša ne umré s človeškim telesom vred, marveč združivši se s svojim Stvarnikom, živi na vekov veke!

(Dalje prih.)

O vnanji obliki naše „Prve Računice“.

(Spisal A. L.)

Ako z naslednjimi vrsticami omenjam nekaj o zdanji „Prvi Računici“ za slovenske ljudske šole (dr. vitez Fr. Močnik-ovi), naslanjam se pri tem na lastne izkušnje in na izkušnje svojih tovarišev. Oziram se pri tem na potrebe ljudskih šol na deželi, nikakor pa ne na one v mestih. Moje opazke pak imajo le ta namen, da bi jih strokovnjaki blagovolili pretresovati in ako so v istini stvari v korist, da bi se oziralo na nje pri prihodnjih izdajah imenovane računice.

Mislimo si večrazredno ljudsko šolo na deželi, kjer vsak dan po 70, 80 in več učencev hodi v en razred ali v enorazrednico, ki ima tudi dovolj učencev. Tù princem delé „abecednik“, „Prvo Računico“ in ploščico s kamenčkom. Primerjajmo „abecednik“ z „računico“ najpred po vnanji obliki! Abecednik je trdo vezan ter ima precej močne stranice, računica pa je po vnanji podobi ravno narobe. Računica je tako rahlo vezana, da se ji pri rabi le prehitro začno listi ali deli knjižice odluščevati, da nit prehitro papir prejé itd.; z eno besedo: v nemirnih in razderajočih rokah učencevih je knjižica kmalu nerabljiva. Platnice pri računici so iz navadnega papirja. Obé knjižici naj bi učencu vsaj enó leto služili. Kolikokrat morajo jih v tem času v šolo prinesiti! Kolikokrat jih rabijo v šoli, kolikokrat domá pri učenju ali spisovanju domačih nalog i. t. d.! Še trdovezani abecednik večkrat ne učaka konec prvega leta, kako tedaj toliko mehko vezana računica! Zraven tega pa, da je računica tako mehko vezana ima tudi sploh tako slab papir, da se kmalu, kmalu uniči.

Če se tej opazki oporeka s tem, da je učiteljeva dolžnost, da mnogokrat knjižice učencev natanjko pregleduje in gleda, da jih prehitro ne pokvari, se s tem učitelju nalaga več dela in odgovora. Zraven tega pa bi se „Prva Računica“ tudi, kar se tiče tiska, morala nekoliko popraviti. To veljá posebno v številnem prostoru od „ene do deset“. Dajmo učencu računico v roko! Dvakrat, trikrat pokažimo mu prvo stran, vender si je ne bode zapamtil. Na zadnji strani jo bode v četrtri iskal. Od kod neki to? Velikost tiska je po vsi knjigi enakomerna; kako si more nevajeno okó prvo stran, ki se od drugih ne loči, — zapomniti? Poglejmo prvo stran! Najprvo so tù štiri vrste, —

čemu, ali za učitelja ali za učenca? Prvemu tega nij treba, drugi pa tega brati ne zna. Potem so pike, črte, zvezdice itd. Kako majhne so te za nevajeno oko prvenčevu! Sploh je prva stran prenakopičena in prenapolnjena s tvarino. Odprimo drugo stran! Koj na levi strani ste zgoraj številki ena in dve. Zaman iščeš pisanih števil. Istina je sicer: učiteljeva naloga je, da posamezne številke učencu zaporedoma kaže in ga uči pisati; po mojem mnenju je pa ravno to krivo, da navadno učenci in pozneje odrasčeni tako slabo pišejo številke. Treba bi bilo na vsak način, da bi bile zraven tiskanih števil tudi pisane, potem bi jih učenci lahko lepo ponarejali pri vajah v šoli in doma. Tako pa, ako učenec ne vidi vzgledno zapisanih števil, jih tudi dobro pisati ne more.

Kakor v abecedniku, kjer so najprvo pisane črke in potem še le tiskane, tako naj bi bile tudi v računici najpred pisane, potem pa tiskane številke. Res da se pisane številke ne ločijo dosti od tiskanih, toda učencu je vendar treba, da vidi pravo podobo pred, preden jo dela. Sploh je „Prva Računica“ predborno in prenakomerno tiskana. Če so se zaradi kratkovidnosti odpravili kvadrirani računski zvezki, odpravil naj bi se tudi predboren tisk v računicah. Take in enake pomanjkljivosti naj bi se tedaj popravile, kadar se računice vnovič tiskajo.

D o p i s i.

Od Šent-Jarnej na Dolenjskem. Dragi »Tovariš«! poročal sem Ti, kako smo učitelji v kmetijskem tečaju na Slapu praznovali rojstni dan našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Danes pa Ti povem, da smo tudi imendan naše presvete cesarice Elizabete po stari navadi z našo šolsko mladino slovesno praznovali. Upam, da so nedolžni otroci pri sv. maši prisrčno k Bogu molili, da bi ljubi Bog naši premili cesarici in vsej blagi cesarski rodovini in hiši podelil zdravje, srečo in ves svoj obilni blagoslov. — Pri nas smo novo šolsko leto začeli v 16. dan okt. t. l. Zglasilo se je obilno šolske mladine. V I. razred vpisalo se je 220, v II. 150 in v III. 111, vkup 481 otrok, v ponovljivo šolo pa okoli 70 dečkov in 60 deklet, vkup 140 učencev in učenk. Ako bode vsa ta mladina vse šolsko leto pridno hodila v šolo, bode se gotovo mnogo koristnega naučila. — Novo šolsko leto naj nas vse vnovič unema za pravi napredek v našim preimenitnem stanu. Ti pa, predragi naš »Tovariš«, ko z letošnjim letom dekončavaš **petindvajseto leto** svojega trudopolnega in uspešnega delovanja očvrsti in okrepi se za novo nastopno dobo, v kateri naj Te Tvoji tovariši in vsi blagi rodoljubi zdatno in zvesto podpirajo!

J. S.

Iz Kameniškega okraja. (Dalje in konec.) Pouk naj se koncentruje. — Preje naj se otroci ne izpuščajo v ponovljivo šolo, dokler ne zadosté postavnim tirjavam. Dozdaj so se otroci prekmalu spuščali v ponovljivo šolo, kajti 5 let je hodilo v šolo samo 13%, 6 let pa samo 5% otrok. — V branji in slovnici dosegli so se sploh dobri uspehi. V prvem oddelku (razredu) naj otroci, sedé berejo. Spisne naloge so bile otroškemu razumu primerne. Vsikdar naj se vestno popravljajo. — Nemški jezik se je poučeval obligatno v Kameniku, neobligatno pa v Mengeši in Moravčah. Pouk v številjenji je bil večinoma zelo poveljen. V višjih oddelkih naj se rabijo številnice mesto tablic; sploh naj se tablice prej ko mogoče nadomesté s pisankami. V zemljepisji se je največ napredovalo. Nabirajo naj se zgodovinske črtice domačega kraja, kakor tudi pripovedke. Učitelji naj čitajo pedagogične knjige. — (Tu omeni g. Letnar, naj bi si učitelj vsikdar, kadar čita kako pedagogično knjigo, napravil iz prečitane tvarine kratek ekscerpt. Ako bi se za prihodnje zborovanje zbrala za dnevni red taka točka, da jo morajo vsi učitelji rešiti, bilo bi po njegovih mislih jako primerno, da se omenjeno gledé čitanja pedagogičnih knjig spravi na dnevni red. G. predsednik obljubi, da se bode stalni odbor posvetoval o tem predlogu.) — Lepopisje je v več šolah dobro napredovalo; nekateri učitelji nimajo še prave metode. — Pri risanju je velike važnosti to, da se vsaka podoba pred otroci na šolski tabli narisa, in dobro razloži. Pri meandrih naj se en trak ali črta izpelje in potem še le z drugim pričénja, sploh naj se gleda na lepo in pravilno risanje. V risanke št. 2, naj se ne

čemu, ali za učitelja ali za učenca? Prvemu tega nij treba, drugi pa tega brati ne zna. Potem so pike, črte, zvezdice itd. Kako majhne so te za nevajeno oko prvenčevu! Sploh je prva stran prenakopičena in prenapolnjena s tvarino. Odprimo drugo stran! Koj na levi strani ste zgoraj številki ena in dve. Zaman iščeš pisanih števil. Istina je sicer: učiteljeva naloga je, da posamezne številke učencu zaporedoma kaže in ga uči pisati; po mojem mnenju je pa ravno to krivo, da navadno učenci in pozneje odrasčeni tako slabo pišejo številke. Treba bi bilo na vsak način, da bi bile zraven tiskanih števil tudi pisane, potem bi jih učenci lahko lepo ponarejali pri vajah v šoli in doma. Tako pa, ako učenec ne vidi vzgledno zapisanih števil, jih tudi dobro pisati ne more.

Kakor v abecedniku, kjer so najprvo pisane črke in potem še le tiskane, tako naj bi bile tudi v računici najpred pisane, potem pa tiskane številke. Res da se pisane številke ne ločijo dosti od tiskanih, toda učencu je vendar treba, da vidi pravo podobo pred, preden jo dela. Sploh je „Prva Računica“ predborno in prenakomerno tiskana. Če so se zaradi kratkovidnosti odpravili kvadrirani računski zvezki, odpravil naj bi se tudi predboren tisk v računicah. Take in enake pomanjkljivosti naj bi se tedaj popravile, kadar se računice vnovič tiskajo.

D o p i s i.

Od Šent-Jarnej na Dolenjskem. Dragi »Tovariš«! poročal sem Ti, kako smo učitelji v kmetijskem tečaju na Slapu praznovali rojstni dan našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Danes pa Ti povem, da smo tudi imendan naše presvete cesarice Elizabete po stari navadi z našo šolsko mladino slovesno praznovali. Upam, da so nedolžni otroci pri sv. maši prisrčno k Bogu molili, da bi ljubi Bog naši premili cesarici in vsej blagi cesarski rodovini in hiši podelil zdravje, srečo in ves svoj obilni blagoslov. — Pri nas smo novo šolsko leto začeli v 16. dan okt. t. l. Zglasilo se je obilno šolske mladine. V I. razred vpisalo se je 220, v II. 150 in v III. 111, vkup 481 otrok, v ponovljivo šolo pa okoli 70 dečkov in 60 deklet, vkup 140 učencev in učenk. Ako bode vsa ta mladina vse šolsko leto pridno hodila v šolo, bode se gotovo mnogo koristnega naučila. — Novo šolsko leto naj nas vse vnovič unema za pravi napredek v našim preimenitnem stanu. Ti pa, predragi naš »Tovariš«, ko z letošnjim letom dekončavaš **petindvajseto leto** svojega trudopolnega in uspešnega delovanja očvrsti in okrepi se za novo nastopno dobo, v kateri naj Te Tvoji tovariši in vsi blagi rodoljubi zdatno in zvesto podpirajo!

J. S.

Iz Kameniškega okraja. (Dalje in konec.) Pouk naj se koncentruje. — Preje naj se otroci ne izpuščajo v ponovljivo šolo, dokler ne zadosté postavnim tirjavam. Dozdaj so se otroci prekmalu spuščali v ponovljivo šolo, kajti 5 let je hodilo v šolo samo 13%, 6 let pa samo 5% otrok. — V branji in slovnici dosegli so se sploh dobri uspehi. V prvem oddelku (razredu) naj otroci, sedé berejo. Spisne naloge so bile otroškemu razumu primerne. Vsikdar naj se vestno popravljajo. — Nemški jezik se je poučeval obligatno v Kameniku, neobligatno pa v Mengeši in Moravčah. Pouk v številjenji je bil večinoma zelo poveljen. V višjih oddelkih naj se rabijo številnice mesto tablic; sploh naj se tablice prej ko mogoče nadomesté s pisankami. V zemljepisji se je največ napredovalo. Nabirajo naj se zgodovinske črtice domačega kraja, kakor tudi pripovedke. Učitelji naj čitajo pedagogične knjige. — (Tu omeni g. Letnar, naj bi si učitelj vsikdar, kadar čita kako pedagogično knjigo, napravil iz prečitane tvarine kratek ekscerpt. Ako bi se za prihodnje zborovanje zbrala za dnevni red taka točka, da jo morajo vsi učitelji rešiti, bilo bi po njegovih mislih jako primerno, da se omenjeno gledé čitanja pedagogičnih knjig spravi na dnevni red. G. predsednik obljubi, da se bode stalni odbor posvetoval o tem predlogu.) — Lepopisje je v več šolah dobro napredovalo; nekateri učitelji nimajo še prave metode. — Pri risanju je velike važnosti to, da se vsaka podoba pred otroci na šolski tabli narisa, in dobro razloži. Pri meandrih naj se en trak ali črta izpelje in potem še le z drugim pričénja, sploh naj se gleda na lepo in pravilno risanje. V risanke št. 2, naj se ne

risa tako, kakor v št. 1, ampak pike naj se tam, kjer jih manjka, nadomesté. — Petje se je dobro gojilo. Na večrazrednicah naj bode več ritmičnih vaj. Telovadba se je v dveh šolah prav dobro gojila. Tudi v ročnih delih se je uspešno poučevalo. Kmetijstvo se je poučevalo praktično tam, kjer so šolski vrti. V prihodnje dobé tudi šolske vrte: Kamenik, Brdo in Moravce. — V katerem obsegu naj se uvéde pouk v realijah v ljudski šoli, poroča za enorazrednice g. Kecelj, kateri je tudi svoje nalogo prav temeljito rešil. Debate o tem se udeležé gg. Burnik, Pfeifer, Letnar in Golmajer. Predlog g. Burnika, naj bi se pri sestavljanju novega učnega načrta, vis. c. k. dež. šolski svet oziral na obseg realne stvarine v sedanjih berilih, in da bi le določil, kolik naj bi bil obseg gledé realij za eno-, dvo-, tri-, četero- in petrazrednice, se vzprejme. Ker so se vodje dvorazrednic, kakor tudi učitelji tri- in četerorazrednic o tej točki dnevnega reda v posebnem zborovanju posvetovali, se gledé realnega pouka na dvo- tri- in četerorazrednicah nij pred skupščino poročalo; dotični poročevalci oddali so svoje referate g. nadzorniku. — O delovanju odbora za pregledovanje knjig družbe sv. Mohora poroča g. Letnar in pristavi, da bodo do pričetka prihodnjega šolskega leta vse knjige prebrane in se bodo dotični zapisnik vsem šolam razposlal, na kar se bodo zapisniki za otroško knjižnico lehkó definitivno uredili. G. nadzornik izreče odboru zahvalo na trudu. — Pri točki »zbiranje šolskih knjig« za šolsko leto 1885/86. sklenilo se je vzprejeti za II. šolsko leto »Prvo Berilo in slovnico od Žumer-Razinger-ja«. Iz poročila knjižničnega predsednika se je razvidelo, da je imela knjižnica v l. 1884. 83 gold. 98 kr. dohodkov, stroškov pa 83 gold. 79 kr. in da šteje 705 knjig. Okrajnemu šolskemu svetu izreče se zahvala za več učiteljski knjižnici podarjenih knjig. V knjižničnem odboru ostanejo po predlogu g. Čenčiča prejšnji udje. — V stalni odbor se volijo gg.: Letnar, Javoršek, Golmajer, Burnik in po ožji volitvi Mesner. — Samostalni predlogi so se vzprejeli sledeči: 1. Deželni šolski svet naj odloči, se li sme otrok, ako je mej šolskim letom dopolnil 12. leto, pridrževati v šoli do konca šolskega leta. 2. Ker je v tem okraji sploh dobro šolsko obiskovanje in se navadno otroci ne odtezajo nepostavno šoli, razun, ako gredo v kak kraj služiti, ker nij šole, naj se dež. šolski svet prosi, da se pri ustanovljanji šol ozira na Kameniški okraj, kjer še veliko šol manjka. 3. Zemljevid »Kameniškega okraja«, kojega je izdelal g. Burnik po velikem stenskem zemljevidu v manjši meri, naj ne dobi dovoljenja od slavnega c. k. dež. šolskega sveta, da ga smejo otroci v šoli rabiti. 4. Slavni c. k. dež. šolski svet naj se prosi, da raztolmači §. 3. učnega reda, ki govori o šolskih zamudah in sicer besede »posameznih ur«; ali se morejo starši kaznjevati, kojih otrok premnogokrat in očitvidno neopravičeno prepozno v šolo dohaja, da torej te besede pomenijo tudi »dele ure« (Theile der einzelnen Stunden). 5. Deželnemu odboru naj se predloži prošnja za povišanje plač in dovoljenje opravičnih doklad na enorazrednicah. G. predlagatelj Ivanetič naj prošnjo izdela in jo pošlje stalnemu odboru, koji jo odobri. — G. predsednik potem 5 ur trajajoče zborovanje sklene, opominjaje skupščino, naj si s svojim vedenjem osobito po mejsobni edinosti, pridobuje in ohrani, ter tudi pomnožuje še potrebno zaupanje pri ljudstvu. Opozarja na neumorno delovanje gledé pouka, vzgoje in lastnega napredovanja in sklenel konferencijo s trikratnim »živio« na presvitlega cesarja, na kar se zapejo cesarska pesem. G. Burnik zahvali se predsedniku, da je tako spretno vodil konferencijo, in ga prosi, naj tudi v prihodnje bode učiteljem rado-voljen svetovalec in šolski prijatelj.

V. B.

Iz Ljubljanske okolice. Zaradi nezgode, ki se je pripetila našemu okr. šol. nadzorniku, zborovali smo učitelji Ljubljanske okolice še-le v dan 11. novembra, baš zato, ker je bil gosp. Levstik po svojej bolezni zadržan predsedovati konferenciji meseca avgusta, kakor je bilo to o početku določeno. — Zborovanje se je vršilo v šolskem poslopji pri sv. Petru v Ljubljani, ter se je pričelo ob 1/2 10. uri. — Poleg 31 učiteljev in 6 učiteljic je bil navzoč tudi gosp. c. kr. okrajni komisarij Jabornik ter je prisostoval konferenciji do konca. — Gosp. c. kr. okr. glavar odposlal ga je namreč v svojem imenu, da pozdravi zbrane učitelje, ker sam zaradi bolehnosti ni mogel priti. — Otvorivši konferencijo, zahvali se gosp. nadzornik rečenemu gosp. za častno nam njegovo prisotnost, izvoli si svojim namestnikom nekega gosp. nadučitelja ter prosi skupščino, da si izvoli zapisnikarje. Za ta posel izvoljena sta bila g. g. Pavlin in Pirc. — Preidóč k tretjej točki dnevnega reda objavil nam je gosp. predsednik sledeče o stanji in napredku našega šolstva: »Okraj je štel 24 sistemiziranih šol, 3 šole za silo in 1 ekskurendo šolo, katero so opravljali Vrhnjski učitelji. Od 24 sistemiziranih šol je bilo 17 jednorazrednic, 5 dvo-razrednic, 1 tri- in 1 četerorazrednica. Na teh šolah je bil pouk poludneven na 15., na 7. pa celodneven; 2 šoli ste imeli deloma poludneven, deloma celodneven pouk. Šolska poslopja so bila v 6 krajih prav dobra, v 12. dobra, v 4. srednja, v 2. slaba«. Da se v razmerno slabih

šolskih poslopih vsaj deloma zadosti higijeničnem terjatvam, priporoča gosp. nadzornik šolskim vodjem skrb za snago. Le oni so odgovorni za to in le njih mora zadeti kazen, ako ne spo-
nujejo postavnih določb. — Ves okraj je štel 37 učiteljev, ki so poučevali 6005 za šolo ugodnih
otrok. V šolah za silo se je poučevalo po duhovnikih 217 učencev. — Šolsko obiskovanje je
bilo na 8. šolah prav redno na 9. povoljno, na 7. pa neredno. Uspehi pouka pa so bili v 16.
šolah prav dobri, v 10. dobri, v 8. pa slabi. Na to bral nam je g. Bregar (Šent-Vid)
svoje poročilo, kako poučevati mladino v elementarnih pojmovih iz zemljepisja. Držal se je pri
tej razpravi Druzega Berila ter še posebno razmotraval berilo »Letni časi«. Pokazal nam je na
tabli, kako otrokom najlažje razjasnimo letne čase, rekoč kako se dan daljša in krajša, ne da
bi se nam bilo pri tem treba spuščati v daljše otrokovemu umu nepristopne razprave. Poročilo
le-to se vzame brez debate na znanje. Istotako nij nihče kaj pristavljal poročilu gospdč. Ah-
čin-ove (Preserje) o gospodinjstvu in ženskih ročnih delih. — Na to poročal nam je gosp.
Adamič (Sv. Peter) o stanju okrajne učiteljske knjižnice. Njegovo poročilo se vzprejme in
računi odobré. — Gospod Podkrajšek (Borovnica) nasvetuje v nakup sledeče knjige: 1.
Specielle Methodik des Unterrichtes auf der Unter- und Mittelstufe der Volksschule. Von Jos.
Saatzer, Uebungsschullehrer in Eger. Delo obsega v petih knjigah razpravo učne stvarine prvih
pet šolskih let in stane 6 gold. 55 kr. 2. Theoretisch-praktische Anleitung zum Gebrauche des
Lesebuches in der Volks- und Bürgerschule. Für Lehramtszöglinge, Lehrer und Lehrerinnen
bearbeitet von Karl Schubert. Knjiga, ki je ravnokar izšla v 11 zvezkih po 30 kr. je še tembolj
priporočila vredna za slehernega učitelja, ker nam ravno knjig te vrste jako primanjkuje. V Av-
striji so le tri tej jednake knjige zagledale javnost. Prvo je spisal Franz Hermann pod na-
slovom »Der Sprach- und Sachunterricht in den Mittelclassen der Volksschule«, na podlogi ne-
kega berila, ki se užé davno več ne rabi in torej nima prave vrednosti več. Drugo pod naslovom
»Das Lesebuch in der Volks- und Bürgerschule« katero imamo od R. Niedergesäss-a, sme se
imenovati le razlaga berila istega pisatelja; a tretja od Gustav Zeunek-a, Jos. Mich-a in Al.
Steuer-a se naslanja zgolj na berilo istih mož in se more uporabljati torej le za njihovo berilo,
ki je izišlo v c. kr. zalogi knjig na Dunaji. G. pisatelj Schubert pa je pri spisovanji te knjige
jemal berilne vaje iz različnih beril in mnogo vaj je tudi v naših berilih, katere v nemškem
originalu obravnava Schubert v svojem navodu. 3. Cotta'sche Bibliothek der Weltliteratur; zweite
Serie. Svetoslavni založnik Cotta v Stuttgartu jel je izdajati drugo serijo klasikov svetovne li-
terature, ki bode obsegalo v 80 zvezkih po 60 kr. dela različnih latinskih, grških, španskih,
francoskih in nemških pisateljev! Ker se je lahko naročiti tudi na posamezne klasike, ali pa
celó na posamezne zvezke, ne mudi naj noben učitelj seči po teh duha izobrazujočih knjigah. —
4. Stavbinski slogi, zlasti krščanski, njih razvoj in kratka zgodovina z dodatkom v zidanji in
popravljanji cerkva. Spisal J. Fliss, spiritual v knezoškofovem duhovenskem semenišči. — Cena
6 gold. 50 kr. (Ker je knjiga primerno draga, da bi si jo slehern učitelj lahko sam kupil,
priporočamo jo vsem tovarišem prav toplo, da jo pridno prebirajo v dolgih zimskih večerih. Go-
tovo bode vsakemu to berilo doneslo obilo duševnega haska.) 5. »Popotnik«, list za šolo in dom.
— Odkar je prevzel uredništvo tega lista gosp. Nerat, smemo slovenski učitelji ponosni biti nanj.
Želeti je le, da bi si ga vse okr. učiteljske bukvarne vedno naročevale in da bi imel tudi mej
učitelji mnogo naročnikov. — Brez ugovora se vzprejmo te knjige v nakup. Tudi se še nadalje
naroči knjižnica na liste in dela, ki so bila užé lani nasvetovana. — V bukvarnični odsek so
bili potem voljeni po listkih gospodje: Adamič, Bregar, Črne, Podkrajšek. V stalni
odbor pa istotako, gg.: Bregar, Govekar, Krmavner, Papler. — Samostalnih predlogov
došlo je čvetero. Prvega je stavil gosp. Adamič rekoč, da naj se šolski vrsti prevstrojé v ob-
činske vrte, ter naj bi se potem njihova oskrb izročila občini. Ker skupščina nij kompetentna
o tem sklepati, predlaga gosp. nadzornik, da se stvar predloži okr. šol. svétu, ki naj bo potem
potrebno ukrenil. — Ostale tri predloge je stavil gosp. Podkrajšek. Glasé se: 1. predlog:
»Gledé na to, da so učitelji vsih okrajev Kranjske dežele pri svojih letošnjih konferencijah raz-
motravali načrt podrobnega učnega érteža in navoda za pouk v realijah, gledé na to, da bode
prihodnja deželna učiteljska konferencija, ki se bode brž ko ne vrsila prihodnjo jesen, gotovo raz-
motravalta ta téma, predlagam, da se na dnevni red prihodnje učiteljske konferencije stavi točka:
»Kako bi bilo treba učni értež za pouk v realijah z ozirom na postavo z dné 2. maja in mi-
nistrskega ukaza z dné 8. junija 1883. l. z ozirom na potrebe našega okraja pridrugaciti.« —
Ker reprezentujemo učitelji Ljubljanske okolice za prihodnjo deželno učiteljsko konferenco lep del
kranjskega učiteljstva in ker bota naša odposlanca imela zagovarjati naše težnje pri onem shodu,
treba je, da jih dobro informirane pošljemo k prevažnemu temu poslu. Od gospodov sotrudnikov
pa pričakujem, da pritrdijo temu mojemu predlogu in se blagovoljno le tù o tem natančneje do-

govoré. — Predlog je bil vzprejet in so po nasvetu gosp. Podkrajšeka prevzeli sledeči gospodje delo v odsekih: za jednorazredne šole Gregorin, Praprotnik, Punc̃ah; za dvorazredne šole Borštnik, Govekar, Papler; za tri- in četverorazredne šole Bregar, Kravnar, Stojec. — 2. predlog: »Ker se pojavljajo danes v slovenski literaturi vedno bolj pogosto spisi, ki so namenjeni za naš slovenski národ in se taki spisi vzprejemajo tudi v naše šolske knjižnice za mladino ne da bi se učitelj čestokrat prepričal, je-li dotični spis primeren duhu otrokovemu, ker se nahajajo nadalje po naših šolskih knjižnicah čestokrat tudi spisi, ki niso niti za to, da bi v takih knjižnicah figurirali le za število, predlagam: »Slavna skupščina skleni sestaviti poseben odsek, ki naj bo izdelal do prihodnje učiteljske konferencije zapisnik vsih onih slovenskih knjig, katere naj se bodo za prihodnje uvrstovale v otroške šolske knjižnice. — Za izvršitev tega posla bi želel jaz v enketi take možé, ki so na šolah z velikimi knjižnicami in opravljajo tam posel knjižničarja. — Dovoljujem si sl. skupščino opozoriti, da se je tudi v Nemcih užé davno pojavila velika propaganda proti takozvani »Schullitteratur-i« in da so poleg učiteljev pri tem poslu tudi bukvarji sami zelo delavni. Pred kratkim sem bral nek poziv založnika in knjigarja Ernesta Steiger-ja, v katerem nagovarja vse založnike, da mu pomogó izdelati zapisnik vseh onih knjig, ki naj se iztrebijo iz mladinske literature. Ker pri nas sedaj še nij mogoče misliti, da bi se tudi založniki za ta posel zanimali, ostaja pač le nam ljudskim učiteljem to delo, in v to svrho priporočam prav živo, da se vzprejme moj predlog«. — Predlog je bil vzprejet in so bili voljeni gospodje Govekar, Podkrajšek in Stojec, da izdelajo ta zapisnik. — 3. predlog: »Dasiravno teče užé 17. leto odkar smo doživeli oni epohalni prevrat na ljudskem šolskem polji, vendar se niti do danes, po preteku toliko časa šolstvo nij povzdignilo do one stopinje popolnosti, do katere bi se bilo lahko užé pred več leti vzpelo. — Jaz vem, da je gospodom učiteljem znano, kaj je vzrok tej nepopolnosti! — Skromno število učnih pripomočkov vsled skromno dotirane blagajnice krajnega šolskega sveta, kakor tudi okrajno pomankanje priložnosti, pri svojih sobratih kaj koristnega videti ali slišati. — Ta žalostni pojav v našem šolskem življenji napotil me je, da si usojam spoštovanim gospodom tovarišem predlagati: »Slavna skupščina skleni priobčiti koncem vsacega šolskega leta, rekše na dan konferencije razstavo učil in učnih pripomočkov. Na razstavo naj bi se pošiljala po večletni praksi odobrena učila, po gospodih učiteljih izdelani učni pripomočki, vzgledne zbirke nalog iz spisja, jezikoslovja, naravoslovja itd., izborna dela učencev in še marsikaj tacega. — Predmeti za razstavo naj se bodo pošiljali kot šolske pošiljave poštnine prosto na vodstvo one šole, kjer se bo konferencija vršila. Razstavo pa naj bode uredil oni g. učitelj, ki nam bode pripravil svojo šolo za čas konferencije. — Ne-le da se bodo na taki razstavi pokazali delavni učitelji, da si bode marsikdo kaj zapomnil, kar mu bode lahko v prihodnje koristilo, da se bodo učitelji po svojih tovariših vadili izdelovati sami učnih pripomočkov, brez da bi na ta način imeli kr. šol. svéti prevelikih stroškov, temveč pokazali bomo tudi svetu, da smo za razvitek ljudskega šolstva vneti in tudi delavni«. — Ta predlog je propal z motivacijo, da bi to delo povzročilo dotičnemu gosp. učitelju preveč (!) dela. — Zabeljeziti moram, da se v tej zadevi na Kranjskem sploh nič ne stori in menda ravno zaradi tega učitelji Ljubljanske okolice nijso hoteli inicijative poprijeti. — Nij nam treba daleč iti, da se prepričamo o jako intenzivnej delavnosti naših sobratov v tej zadevi. Štajerski učitelji imajo v Gradcu svojo »permanente Lehrmittelausstellung«; štajerski »Lehrerbund« pri svojih letnih občnih zborih prireja razstave učil in isti štajerski učitelji so bili čez vse mere veseli, da jim je bila dana prilika 26. sept. tek. leta na regionalnej razstavi v Mariboru nekaj učil na ogled razstaviti. — Mogoče z časom prodere tudi v naše vrste duh, ki rodi požrtvovalno in nesebično delovanje. — Ob jedni uri popoldne je bilo zborovanje s to točko končano. Za vestno zanimanje pri zborovanji zahvali se gospod nadzornik učiteljem s toplimi besedami. Prosi jih, da zakličejo trikratno »slava« presvetlemu vladarju, ter da zapojó cesarsko pesem. — Skupnega obeda »pri zvezdi« udeležilo se je z gosp. nadzornikom vred 20 učiteljev, a niti jedna učiteljica. Gosp. Vagaja je pri tej priliki izpregovoril par besed za blagajno »Národne Šole«, katera misli izdavatí knjižnico za slovensko mladino. Nabrano vsoto 4 gold. 10 kr. izročil je gospod Podkrajšek še tistega dne predsedniku »Národne Šole«, vrlému gospodu učitelju F. Stegnar-ju.

—j—

Iz Ljubljane. Najvišji imendan presvetle cesarice Elizabete je v 19. dan preteč. m. spodobno praznovalo tudi ljudsko šolstvo in učiteljstvo ne le v glavnem mestu, temué tudi po deželi.

— Deželni zbor začel se je pretečeno sredo (25. preteč. m.). Kranjsko ljudsko učiteljstvo oziralo se bode nadopolno na njegove obravnave o izboljšanju nekaterih slabih pravnih in drugih razmerij zdanjega učiteljskega stanú.

— Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta v 12. dan preteč. m. — O poročilih mnogih okrajnih svetov gledé prošenj za podporo v napravo in popravo šolskih vrtov, oziroma drevesnic se sklene, dotični izkaz o predlagi predložiti kranjskemu deželnemu odboru. — Dve prošnji o razširjenji šole se odbijeta, spisi o razširjenji dvorazrednice v Šiški v trirazrednico predložijo se kranjskemu deželnemu odboru v dovoljenje. — Ženskemu učiteljskemu osebju splošnih javnih ljudskih šol v glavnem mestu dovoli se jednaka plača in službena kategorija, kakor je za učitelje na deških ljudskih šolah v Ljubljani in sistemizujeta se dva razreda s plačo 700 gold. in 600 gold. počenši od 1. oktobra 1886. l. — Prošnja krajnega šolskega sveta na Dobrem Polju za podporo pri napravi vodnjaka pri šoli oddá se s priporočilom deželnemu odboru. — Nadučiteljski mesti na ljudskih šolah na Krškem in v Dolenji Vasi, potem učiteljsko mesto v Hotiči se stalno nastavi. — Poročila ravnateljstva izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole v Ljubljani o izpitih v oktobru se vršecih se vzame v znanje. — Tovarniškemu ravnateljstvu v Medvodah se dá dovoljenje za ustanovitev privatne jednorazrednice. — Prošnja bivšega učitelja za miloščino se s priporočilom oddá deželnemu šolskemu svetu. — Prošnja nadučitelja in vodje za odškodnino stanarine se s priporočilom oddá deželnemu odboru. — O nameščenji dveh okrajnih šolskih nadzornikov in o nastavitvi učitelja za risanje na c. kr. gimnaziji poroča se na višje mesto.

— † Umrl je Andrija Hajdinjak, učitelj na kr. moškej vadnici v Zagrebu v 13. dan novembra v najlepši dobi svojega življenja izpolnivši 37 let. Pokojnik je bil jako spreten in marljiv pisatelj hrvatski, posebno na šolskem polju. Pisal je mnogo lepih in zanimivih sestavkov v »Hrvatskega učitelja«, kateremu je bil zvest sodelovalec od prvega dné njegovega obstanka do rane svoje smrti. Razven tega je sodeloval tudi v »Napredaku«, v »Sokolu«, »Smilju« in v knjigah »družbe sv. Jeronima«. Njegovo delovanje je bilo plodovito na vsako stran. Spisal je tudi nekaj knjžic za hrvatsko mladež in drugih knjig v porabo hrvatskim učiteljem. Kako so ga ljubili in spoštovali njegovi znanci in prijatelji, posebno pa šolska mladina, kazal je velikansk spreved na pokopališče in veliko število vencev, s katerim mu je bila okrašena krsta in voz, na katerem so ga peljali. — Pokojnik je bil tudi velik prijatelj našemu slovenskemu jeziku, katerega je čital z nekim posebnim veseljem. Skoraj vsako novo slovensko knjigo je veselo pozdravil in jo takoj objavil v kakem hrvatskem knjigotrznem katalogu. Slovenski je govoril, kakor bi bil rojen Slovenec, in rad je dopisaval vsem ónim, s katerimi je bil prijatelj ali pa v kakej posebnej dotiki. Ker je bil ranjki Andrija Hajdinjak vsaj po imenu znan tudi mnogim našim slovenskim učiteljem, priobčili bodemo o priložnosti daljši njegov životopis, kateri nam je objavljen. Za danes pa kličemo tudi mi svojemu zvestemu prijatelju in tovarišu na šolskem polju: Z Bogom, predragi Andrija, z Bogom! Bodi Ti zemlja lahka in počivaj v miru, dokler se ne sestanemo zopet skupaj v boljšem življenji!

—č.

— Plače učiteljic na mestnih dekliških šolah v Ljubljani so po sklepu c. kr. deželnega šolskega sveta povišane. Voditeljici slovenske in nemške ljudske šole dobivali bodete zraven stanarine in opravnine po 700 gold. na leto, učiteljice pa po 600 gold. S tim sklepom ste tedaj odpravljeni zadnji podučiteljici na Kranjskem.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Služba III. učitelja na trirazrednici v Ratečah pri Zidanem Mostu s 400 gold. letne plače (za trdno). Prošnje vzprejema c. kr. okrajni šolski svet v Krškem do 9. t. m.

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gosp. Fran Gaberšek, učitelj v Radečah pri Zidanem Mostu, imenovan je nadučiteljem in voditeljem četerorazredni ljudski šoli v Krškem. — Gosp. Janez Toman, zač. učitelj v Hotiču, in gosp. Anton Ozimek, nadučitelj v Dolenji Vasi pri Ribnici, sta za trdno postavljena. — Gosp. Fran Marolt, zač. učitelj v Mengesi, gre na enorazrednico v Voklo (pri Kranji). — Absolvirana učiteljica gospdč. Franja Zagorec vstopila je kot učiteljica v Huthov zavod v Ljubljani, gospdč. Avgusta Kolnik je nameščena kot pomožna učiteljica v Hrastniku, gospdč. Eržen kot podučiteljica v Zabukovji pri Sevnici in gospdč. Irma Černy kot namestna učiteljica v Dobovi, vse tri na Dolenjem Štajerskem.